

Rb Amsterdam, 7 juli 2010, Arco v Arrben

AUTEURSRECHT

Werktoets

- Om in aanmerking te komen voor auteursrechtelijke bescherming geldt dat de Frame een eigen, oorspronkelijk karakter moet bezitten en het persoonlijk stempel van de maker moet dragen.

Dat de Frame een eigen en oorspronkelijk karakter moet bezitten houdt – kort gezegd - in dat de vorm niet ontleend mag zijn aan die van een ander werk. De eis dat het voortbrengsel het persoonlijk stempel van de maker moet dragen betekent dat sprake moet zijn van een vorm die het resultaat is van scheppende menselijke arbeid en dus van creatieve keuzes en die aldus voortbrengsel is van de menselijke geest. De Frame komt met andere woorden voor bescherming in aanmerking indien deze stoel oorspronkelijk is in die zin dat het gaat om een eigen intellectuele schepping van Vogtherr. Daarbuiten valt in elk geval al hetgeen een vorm heeft die zo banaal of triviaal is, dat daarachter geen creatieve arbeid van welke aard ook valt te aan te wijzen. Aan die vormgeving(selementen) die bepaald word(t)(en) door mode of stijl komt geen bescherming toe. Ditzelfde geldt voor hetgeen door eisen van functionaliteit wordt voorgeschreven c.q. ter verkrijging van een technisch effect noodzakelijk is.

Persoonlijk stempel: vormgeving van het frame

- Concluderend is de rechtbank van oordeel dat met het frame van de Frame voldoende afstand is genomen van het Umfeld en op een voldoende eigen wijze uiting is gegeven aan de gestelde vigerende minimalistische stijl van ontwerpen.

De subjectieve toevoegingen betreffen de dunne metalen vierkante buizen met scherpe hoeken waarbij de armleuning in een scherpe hoek doorloopt in de rugleuning en waardoor - in combinatie met de dwarsverbindingen tussen de verticale staanders - een open kubuseffect ontstaat

- Zo gelet op de kuip van de Thonet al moet worden aangenomen dat dit juist is, heeft te gelden dat een ronding in de rugleuning functioneel is bepaald.

Hieruit volgt dat Arco onvoldoende heeft onderbouwd dat zij met het ontwerp van de kuip van de Frame een eigen en nieuwe weg is ingeslagen ten opzichte van het Umfeld. De kuip op zich is daarom niet aan te merken als een auteursrechtelijk beschermde trek van de Frame.

- De rechtbank is van oordeel dat de wijze van ophanging als zodanig terugkomt in het Umfeld en wijst in dit verband bijvoorbeeld op de Thonetstoel.

De door Arco aangevoerde combinatie van factoren bij de Frame voegt aan de Frame niet zoveel toe dat daarvoor voldoende afstand wordt genomen van het Umfeld. Ook de genoemde combinatie van factoren is terug te vinden bij de Thonetstoel. De afstand die met de Frame is genomen van het Umfeld (en de nog sterker tot uitdrukking komen van het bedoelde zwevende effect) is vooral gelegen in het frame van de Frame. De wijze van ophanging bij de Frame kan derhalve niet worden aangemerkt als een auteursrechtelijk beschermde trek

Inbreuk aangenomen

- Het frame, dat de voor de totaalindruk van de Frame (welke wordt gedomineerd door het ' kubus-effect' en het open karakter daarvan) bepalende auteursrechtelijk beschermde trek, is door Arrben overgenomen. Het frame van de Beta is (nagenoeg) identiek aan dat van de Frame.

Zoals de rechtbank hiervoor heeft overwogen, is de auteursrechtelijk beschermde trek van de Frame (vooral gelegen in het frame van deze stoel. Juist aan dit frame, waarmee Vogtherr binnen de minimalistische stijl enerzijds en de eisen van functionaliteit anderzijds voldoende afstand van het Umfeld heeft genomen, ontleent de Frame zijn eigen karakter. Juist deze, voor de totaalindruk van de Frame (welke wordt gedomineerd door het ' kubus-effect' en het open karakter daarvan) bepalende auteursrechtelijk beschermde trek, is door Arrben overgenomen. Het frame van de Beta is (nagenoeg) identiek aan dat van de Frame.

Het enkele feit dat de Beta aan de onderzijde van het frame nog een verbindingsbuis heeft, doet aan de overeenstemmende totaalindrukken van de frames (en de stoelen) niet af. De frames van beide stoelen verschillen daarvoor te weinig. Daarbij wijst de rechtbank erop dat de verbindingsbuis, zoals door Arrben ter zitting is erkend, is geplaatst uit constructieoogpunt aangezien het frame van de Beta anders niet sterk genoeg zou zijn. De rechtbank is gelet op het voorgaande van oordeel dat de totaalindrukken die de beide werken maken zo weinig verschillen, dat een onafhankelijke, zelfstandige, schepping bepaald onwaarschijnlijk wordt geacht. Dit betekent dat de rechtbank uitgaat van het vermoeden van ontlening als bedoeld onder 4.20.

Niet ontleend zijn niet aannemelijk gemaakt

- dat Arrben haar verweer dat louter sprake is van een toevallige gelijkenis zonder dat sprake is van - bewuste of onbewuste - ontlening onvoldoende op basis van specifieke feiten en omstandigheden aannemelijk heeft gemaakt.

Dit geldt temeer nu - als onweersproken ter zitting gesteld door Arco - vaststaat dat de Frame reeds in 2000 op de IMM-beurs is geïntroduceerd en sindsdien met regelmaat op de internationale vakbeurzen ten toon is gesteld. In dit verband is het - ook op basis van hetgeen Arrben heeft aangevoerd - niet uitgesloten dat bij een

professioneel ontwerperster als Manuela Benvenuto, van wie - temeer bij gebreke aan enige betwisting - redelijkerwijs verwacht mag worden dat zij deze beurzen heeft bezocht, de Frame bewust dan wel onbewust in het geheugen is blijven hangen ter inspiratie van het ontwerpen van de Betta.

PROCESRECHT

Ontwerper niet-ontvankelijk

- [Vogtherr heeft geen belang bij deze procedure omdat hij zijn auteursrechten heeft overgedragen aan Arco, aldus Arrben. Nu Arco c.s. dit - bij conclusie van antwoord gevoerde - verweer ter comparitie op zijn beurt niet heeft weersproken, moet het er in deze procedure voor worden gehouden dat Vogtherr geen belang bij deze procedure heeft.](#)

Vindplaatsen: LJN:

Rb Amsterdam, 7 juli 2010

(mr. J. Thomas, mr. P.W. van Straalen, mr. P.J. van Bekeran)

Rechtbank Amsterdam

Sector civiel recht

zaaknummer / rolnummer: 426248 / HA ZA 09-1368

Vonnis van 7 juli 2010

in de zaak van

I. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid B.V. MEUBELFABRIEK ARCO,

gevestigd te Winterswijk,

2. BURKHARDT VOGTHERR, wonende te Mulhouse, Frankrijk,

eisers,

advocaat mr. drs. I.M.C.A. Reinders Folmer,

tegen

de vennootschap naar vreemd recht ARRBEN SNC,

gevestigd te San Vito al Tagliamento, Italië,

gedaagde,

advocaat mr. J.J. Braat.

Eisers zullen afzonderlijk Areo respectievelijk Vogtherr en gezamenlijk Arco c.s. genoemd worden.

Gedaagde zal Arrben genoemd worden.

1. De procedure

1.1, Het verloop van de procedure blijkt uit:

- bet vonnis in bet vrijwaringsincident (hierna: het vrijwaringsincident) van 16 september 2009,

- het tussenvonnis van 23 december 2009,

- het proces-verbaal van comparitie van 15 februari 2010, de daarin genoemde nadere stukken en de ter gelegenheid daarvan gebruikte pleitnotities,

- de akte aanvullende productie van Arco met productie 21,

- de akte overlegging producties van Arrben met één nadere productie.

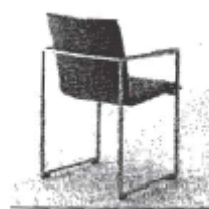
1.2, Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De feiten

2.1. Arco ontwerpt, produceert en verkoopt designmeubelen. De meubels van Arco worden internationaal afgezet.

2.2. Vogtherr is een Duitse ontwerper.

2.3. Tot de meubelcollectie van Arco behoort de hier afgebeelde stoel 'Frame' (hierna: de Frame).

Deze stoel is in 2000 door Vogtherr voor Arco ontworpen en wordt sindsdien door Areo op de markt gebracht. Op 25 maart 2008 zijn 'Burkhard Vogtherr Design' en 'de Areo Meubelfabriek B.V.' een overeenkomst tot overdracht van intellectuele eigendomsrechten overeengekomen. Deze overeenkomst luidt, voorzover hier van belang, als volgt:

"(...)

nemen het volgende in aanmerking:

Ontwerper is ontwerper en maker van en rechthebbende op de auteurs- en modelrechten op de stoel Frame, hierna te noemen "Frame";

(...)

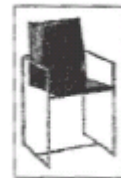
Artikel 1 Overdracht

1. Ontwerper draagt hierbij exclusief, onvoorwaardelijk en zonder enige beperking aan Arco over en levert onvoorwaardelijk en zonder enige beperking aan Arco alle auteurs- en modelrechten waar ook ter wereld die mogelijk rusten op, vervat zijn in of voortvloeien uit het door Ontwerper ontworpen Frame.

2. Arco aanvaardt deze overdracht en levering van auteurs- en modelrechten.

(...)"

2.4. Arrben is een Italiaanse onderneming, die voornamelijk designstoelen ontwerpt en produceert. De designs van Arrben worden vooral ontworpen door Manuela Benvenuto, de dochter van de oprichter van Arrben. Arrben produceert onder meer de in 2004 door Manuela Benvenuto ontworpen en hier afgebeelde stoel 'Betta' (hierna: de Betta).

Arrben biedt de Betta onder andere aan op de Nederlandse markt. Zij heeft de Betta geleverd aan Hulshoff Wonen .V. (hierna: Hulshoff), een Nederlandse aanbieder van meubelen.

3. Het geschil

3.1. Arco c.s. vordert bij vonnis, uitvoerbaar bij voorraad, verkort weergegeven:

1. een inbreukverbod op straffe van een dwangsom;

2. een schadevergoeding, nader op te maken bij staat;

3. een voorschot op de schadevergoeding;

4. een proceskostenvergoeding (ex artikel 1019h Rv).

3.2. Arco c.s. legt aan haar vorderingen ten grondslag dat de Frame een auteursrechtelijk beschermd werk is en dat Arrben door het aanbieden van de Betta inbreuk maakt op het aan Arco c.s. toebehorend auteursrecht. Arco c.s. baseert haar vorderingen bovendien op slaafse nabootsing.

3.3. Arrben voert verweer. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

Vogtherr ontvankelijk?

4.1. Arrben voert allereerst het verweer dat Vogtherr in zijn vorderingen niet ontvankelijk moet worden verklaard. Vogtherr heeft geen belang bij deze procedure omdat hij zijn auteursrechten heeft overgedragen aan Arco, aldus Arrben. Nu Arco c.s. dit - bij conclusie van antwoord gevoerde - verweer ter comparitie op zijn beurt niet heeft weersproken, moet het er in deze procedure voor worden gehouden dat Vogtherr geen belang bij deze procedure heeft. Derhalve zal Vogtherr in zijn vorderingen niet ontvankelijk worden verklaard.

4.2. Dit brengt mee dat de rechtbank in het navolgende zal volstaan met een beoordeling van de vorderingen voorzover deze zijn ingesteld door Arco. Daarbij zal eerst worden ingegaan op de vraag of de Frame een werk is in de zin van de Auteurswet.

auteursrechtelijk beschermd werk?

4.3. Arco stelt dat de Frame een auteursrechtelijk beschermd werk is ex artikel 10 lid 1 sub 11 Auteurswet (AW). Hiertoe voert Arco aan dat de auteursrechtelijk beschermde trekken van de Frame de kuip, het frame en de wijze van ophanging van de kuip in het frame (waardoor het 'zwevend effect' ontstaat) zijn. Bij het ontwerp van de Frame is een combinatie gemaakt van voormelde kenmerkende elementen, die elk op zich bijzonder zijn, maar die temeer door de combinatie een stoel oplevert die nieuw en oorspronkelijk is, aldus Arco.

4.4. Arrben betwist deze stelling door aan te voeren dat voormelde door Arco aangedragen elementen van de Frame niet voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komen. De Frame betreft een minimalistische stoel, die allemaal in het zogenaamde 'Umfeld' reeds bekende elementen - in het bijzonder het frame en de kuip bevat en met name is aan te merken als een bewerking van een door Manuela Benvenuto ontworpen stoel, de Manola, dan wel van een door Wim Segers ontworpen stoel, de Natal. Wat rest als mogelijk beschermde trekken heeft slechts betrekking op - een combinatie van de specifieke en gedetailleerde uitwerking van voormelde onbeschermd elementen, met name het frame en de kuip, en is dus zeer beperkt. De wijze van bevestiging van de kuip in het frame is puur technisch bepaald en reeds eerder gehanteerd bij de Thonetstoel. Binnen het kader van een minimalistische stijl is naar verhouding weinig ruimte voor inbreng van oorspronkelijke, originele elementen door de ontwerper, aldus steeds Arrben.

4.5. De rechtbank neemt ter beantwoording van de vraag of en zo ja, in hoeverre de Frame auteursrechtelijke bescherming geniet, de volgende maatstaf in acht.

Om in aanmerking te komen voor auteursrechtelijke bescherming geldt dat de Frame een eigen, oorspronkelijk karakter moet bezitten en het persoonlijk stempel van de maker moet dragen. Dat de Frame een eigen en oorspronkelijk karakter moet bezitten houdt - kort gezegd - in dat de vorm niet ontleend mag zijn aan die van een ander werk. De eis dat het voortbrengsel het persoonlijk stempel van de maker moet dragen betekent dat sprake moet zijn van een vorm die het resultaat is van scheppende menselijke arbeid en dus van creatieve keuzes en die aldus voortbrengsel is van de menselijke geest. De Frame komt met andere woorden voor bescherming in aanmerking indien deze stoel oorspronkelijk is in die zin dat het gaat om een eigen intellectuele schepping van Vogtherr. Daarbuiten valt in elk geval al hetgeen een vorm heeft die zo banaal of triviaal is, dat daarachter geen creatieve arbeid van welke aard ook valt te aan te wijzen. Aan die vormgeving(selementen) die bepaald word(t)(en) door mode of stijl komt geen bescherming toe. Ditzelfde geldt voor hetgeen door eisen van functionaliteit wordt voorgeschreven c.q. ter verkrijging van een technisch effect noodzakelijk is.

4.6. De vraag die partijen verdeeld houdt, komt er in de kern op neer of met de Frame, binnen de grenzen die getrokken worden door de mode, trend of stijl enerzijds en door de eisen van functionaliteit anderzijds, voldoende afstand van het door Arrben aangehaalde eerdere werk (het 'Umfeld') is genomen en op een voldoende eigen wijze uiting is gegeven aan de vigerende stijl, trend of mode van ontwerpen.

4.7. De vraag of de Natal- zoals Arrben aanvoert en Arco weerspreekt- is ontworpen vóór de Frame en alsdan tot het Umfeld behoort, behoeft geen beantwoording. Uit de navolgende beoordeling zal blijken dat ook indien komt vast te staan dat de Natal tot het Umfeld behoort, zulks Arrben niet zal kunnen baten. Bij de beantwoording van de vraag of de Frame een auteursrechtelijk beschermd werk is, zal de rechtbank daarom ervan uitgaan dat de Natal behoort tot het Umfeld.

het frame

4.8. Zoals onweersproken gesteld door Arco, laat het frame van de Frame zich als volgt karakteriseren. Het frame wordt gevormd door de armleuningen, de poten, de dwarsverbindingen tussen de poten en de dwarsverbindingen aan de voor- en achterkant. De achterzijde van het frame heeft dezelfde hoogte als de armleuning, zodat deze één geheel vormen; de achterzijde ontstaat als het ware doordat de armleuningen de hoek omgaan en doorlopen in de poten en in de rugleuning. Er is daardoor niet langer sprake van slechts twee 'ramen' aan de zijkanten die verbonden worden, maar er ontstaat één driedimensionale kubusvorm. Het frame staat los, het blijft als een zelfstandig element staan. De metalen framebuizen zijn rank en vierkant/rechthoekig van vorm en vertonen messcherpe haakse hoeken. Het frame is hierdoor rank, licht, elegant, sterk en heeft een open effect.

4.9. Arrben voert aan dat het doorlopen van het metalen frame aan de achterzijde van de stoel reeds bekend is van de hieronder afgebeelde Natal.

De rechtbank stelt vast dat de Natal poten heeft die - anders dan bij het frame van de Frame - niet met elkaar verbonden zijn door twee parallel lopende verbindingsstukken aan de onderkant waardoor de vierkanten/rechthoeken worden gevormd. Bovendien springen de achterpoten van de Natal iets in, waardoor de hoeken niet rechtdoor lopen, zodat het frame van de Natal het kubuseffect van dat van de Frame mist. Daarbij komt dat de buizen van de Natal dikker zijn dan die van de Frame en de ranke uitstraling van die van de Frame missen. Het frame van de Frame getuigt daarmee ten opzichte van de Natal van eigen subjectieve keuzes.

4.10. Arrben betoogt voorts dat het idee van vierkante metalen buizen als basis voor een stoel met een eenvoudige leren zitting reeds bekend was van de hieronder afgebeelde zogenoemde stoel 'Manola' uit 1989 van Manuela Benvenuto (hierna: de Manola).

De rechtbank is van oordeel dat het frame van de Frame niet is ontleend aan dat van de Manola. Weliswaar getuigen beide frames van een minimalistische stijl en is het idee van rechthoekige metalen buizen in de Manola terug te vinden, maar de geheel eigen vormgeving van het frame van de Frame geeft daarbinnen blijk van eigen subjectieve keuzes. Het frame van de Manola is veel forser dan dat van de Frame. Doordat de kuip van de Manola, anders dan die van de Frame, als het ware door het frame wordt ingeklemd, ontbeert het frame van de Manola het ranke silhouet en het op zichzelf staande kubuseffect van de Frame. Dit verschil wordt versterkt doordat de Frame, anders dan de Manola, geen zwarte verbindingsstukken als armleuning heeft.

4.11. De rechtbank stelt vast dat van de door Arrben aangehaalde stoelen uit het Umfeld het frame van de Frame het meest wordt benaderd door de Natal en de Manola. Derhalve zal

- het vooroverwogene in aanmerking genomen - te minder geoordeeld kunnen worden sprake is van ontleening van het frame van de Frame aan de frames van de overige stoelen in het Umfeld. Bij deze stand van zaken kan een vergelijking daarmee dan ook achterwege blijven.

4.12. Concluderend is de rechtbank van oordeel dat met het frame van de Frame voldoende afstand is genomen van het Umfeld en op een voldoende eigen wijze uiting

is gegeven aan de gestelde vigerende minimalistische stijl van ontwerpen. De subjectieve toevoegingen betreffen de dunne metalen vierkante buizen met scherpe hoeken waarbij de armleuning in een scherpe hoek doorloopt in de rugleuning en waardoor - in combinatie met de dwarsverbindingen tussen de verticale staanders - een open kubuseffect ontstaat

de kuip

4.13. Arco stelt dat de kuip eveneens een auteursrechtelijk beschermde trek van de Frame is. Zij wijst er daarbij op dat de rugzijde wat schuin naar achteren staat en de zitzijde aan de voorkant licht naar beneden afbuigt. Doordat de zitzijde en de achterzijde doorlopen, waardoor het zitvlak en de rugleuning één continu geheel vormen, ontstaat het kuip-effect. De rondingen in de rugleuning lopen door tot aan de zijkanten.

4.14. Arrben heeft in reactie hierop betoogd dat de 'doorlopende' kuip reeds vóór het Frame-ontwerp (2001) bestond en werd toegepast, bijvoorbeeld in de hieronder afgebeelde zogenoemde stoel 'Thonet' uit 1984 (hierna: de Thonet).

Arrben wijst er daarbij op dat de licht naar achter buigende rugleuning en de licht naar beneden afbuigende zitzijde aan de voorkant van de Frame ergonomisch zijn bepaald ter verhoging van het zitcomfort.

4.15. Arco heeft dit alles niet betwist. Zij heeft zich tijdens het pleidooi ertoe beperkt te stellen dat de kuip van de Frame uniek is in haar eenvoud en gebruiksgemak en loskomt van het frame. Dat laatste is volgens Arco het geval omdat de rondingen in de rugleuning doorlopen tot aan de zijkanten, waar andere kuipen de neiging hebben te vervlakken. Zo gelet op de kuip van de Thonet al moet worden aangenomen dat dit juist is, heeft te gelden dat een ronding in de rugleuning functioneel is bepaald. Hieruit volgt dat Arco onvoldoende heeft onderbouwd dat zij met het ontwerp van de kuip van de Frame een eigen en nieuwe weg is ingeslagen ten opzichte van het Umfeld. De kuip op zich is daarom niet aan te merken als een auteursrechtelijk beschermde trek van de Frame.

de wijze van ophanging van de kuip in het frame; 'zwevend effect'

4.16. Zoals onweersproken gesteld door Arco kenmerkt de Frame zich door een zogenaamd 'zwevend effect', dat ontstaat doordat de kuip als het ware in het frame hangt. Dit effect wordt bereikt doordat zowel het frame als de kuip als een losstaand element kunnen worden beschouwd. De kuip van de Frame steekt aan zowel de voor- als achterkant uit ten opzichte van het frame en wordt niet ingeklemd door de zijkanten. De kuip rust op een onder de voorzijde gelegen dwarsligger en is aan de achterzijde slechts op twee plaatsen aan het frame bevestigd.

4.17. Arrben voert ten verweere aan dat voornoemde bevestigingswijze van de kuip aan het frame een in het Umfeld veelgebruikte en bovendien technisch bepaalde methode betreft en verwijst ter onderbouwing hiervan met name naar de Natal.

4.18. De rechtbank is van oordeel dat de wijze van ophanging als zodanig terugkomt in het Umfeld en wijst in dit verband bijvoorbeeld op de Thonetstoel. De door Arco aangevoerde combinatie van factoren bij de Frame voegt aan de Frame niet zoveel toe dat daardoor voldoende afstand wordt genomen van het Umfeld. Ook de genoemde combinatie van factoren is terug te vinden bij de Thonetstoel. De afstand die met de Frame is genomen van het Umfeld (en de nog sterker tot uitdrukking komen van het bedoelde zwevende effect) is vooral gelegen in het frame van de Frame. De wijze van ophanging bij de Frame kan derhalve niet worden aangemerkt als een auteursrechtelijk beschermde trek. **inbreuk op de auteursrechten van Arco door Arrben?**

4.19. Arco stelt dat Arrben door verveelvoudiging en openbaarmaking van de Betta inbreuk maakt op de auteursrechten van Arco op de Frame. Arrben voert verweer tegen deze stelling.

4.20. Bij de beantwoording van de vraag of sprake is van een auteursrechtelijke inbreuk moet worden beoordeeld of sprake is van overname door Arrben van auteursrechtelijk beschermde trekken. Daarbij geldt dat niet reeds het enkele feit dat tussen een werk waarvoor auteursrechtelijke bescherming wordt ingeroepen en een als inbreukmakend bestreden voortbrengsel punten van overeenstemming bestaan, het vermoeden wettigt dat het laatste de vrucht is van bewuste of onbewuste ontlening. Daartoe is een mate van overeenstemming vereist die van een zodanige aard en omvang is dat, indien het bedoelde vermoeden niet wordt ontzenuwd, geoordeeld moet worden dat van een ongeoorloofde verveelvoudiging in auteursrechtelijke zin sprake is. Bij de beantwoording van de vraag of sprake is van overeenstemming in evenbedoelde zin komt het erop aan of het beweerdelijk inbreukmakende werk in zodanige mate de auteursrechtelijk beschermde trekken van het eerdere werk vertoont dat de totaalindrukken die de beide werken maken te weinig verschillen voor het oordeel dat het eerstbedoelde werk als een zelfstandig werk kan worden aangemerkt.

4.21. Naar het oordeel van de rechtbank is dat het geval. Zoals de rechtbank hiervoor heeft overwogen, is de auteursrechtelijk beschermde trek van de Frame (vooral) gelegen in het frame van deze stoel. Juist aan dit frame, waarmee Vogtherr binnen de minimalistische stijl enerzijds en de eisen van functionaliteit anderzijds voldoende afstand van het Umfeld heeft genomen, ontleent de Frame zijn eigen karakter. Juist deze, voor de totaalindruk van de Frame (welke wordt gedomineerd door het 'kubus-effect' en het open karakter daarvan) bepalende auteursrechtelijk beschermde trek, is door Arrben overgenomen. Het frame van de Bella is (nagenoeg) identiek aan dat van de Frame. Het enkele feit dat de Betta aan de onderzijde van het frame nog een verbindingsbuis heeft, doet aan de overeenstemmende

totaalindrukken van de frames (en de stoelen) niet af. De frames van beide stoelen verschillen daarvoor te weinig. Daarbij wijst de rechtbank erop dat de verbindingsbuis, zoals door Arrben ter zitting is erkend, is geplaatst uit constructieoogpunt aangezien het frame van de Betta anders niet sterk genoeg zou zijn. De rechtbank is gelet op het voorgaande van oordeel dat de totaalindrukken die de beide werken maken zo weinig verschillen, dat een onafhankelijke, zelfstandige, schepping bepaald onwaarschijnlijk wordt geacht. Dit betekent dat de rechtbank uitgaat van het vermoeden van ontlening als bedoeld onder 4.20.

ontzenuwing van het vermoeden van ongeoorloofde verveelvoudiging?

4.22. Tegen dit vermoeden is tegenbewijs mogelijk, waaraan echter strenge eisen moeten worden gesteld. Dat de overeenstemming - zoals hiervoor is vastgesteld - op toeval berust, wordt niet snel aangenomen. De beoogde effectieve auteursrechtelijke bescherming vereist dat de weerlegging van de onwaarschijnlijkheid dat de overeenstemming tussen beide werken op louter toeval berust en gebaseerd is op meer dan de verklaringen van de ontwerpers van het werk waarvan gesteld wordt dat het inbreuk maakt op het beschermde werk.

4.23. Arrben stelt dat de Betta een 'restyling' vormt van de Manola - de voorganger van de Betta uit 1989 - en derhalve daaraan is ontleend, althans een combinatie betreft van andere door Manuela Benvenuto zelf ontworpen kenmerken uit andere stoelen, die geheel zelfstandig en geheel onafhankelijk van de Frame tot stand is gekomen. Manuela Benvenuto heeft de Betta derhalve noch bewust noch onbewust ontleend aan de Frame. De beweerdelijke gelijkenissen tussen de Betta en de Frame berusten uitsluitend op toeval, aldus steeds Arrben. Arco betwist op haar beurt dit verweer.

4.24. De rechtbank is van oordeel dat niet gezegd kan worden dat de Betta een zelfstandige schepping is, omdat deze voortvloeit uit de Manola. Daartoe is onvoldoende dat de Betta in hoofdlijnen past binnen de gestelde (mede) door Manuela Benvenuto ontwikkelde minimalistische stijl. Binnen die minimalistische stijl beschikt een ontwerper over voldoende alternatieven voor het maken van eigen creatieve keuzes. De Manola staat te ver af van de Betta om het oordeel te rechtvaardigen dat van ontlening aan de Frame geen sprake is. Hieruit volgt dat Arrben haar verweer dat louter sprake is van een toevallige gelijkenis zonder dat sprake is van - bewuste of onbewuste - ontlening onvoldoende op basis van specifieke feiten en omstandigheden aanneemelijk heeft gemaakt. Dit geldt temeer nu - als onweersproken ter zitting gesteld door Arco - vaststaat dat de Frame reeds in 2000 op de IMM-beurs is geïntroduceerd en sindsdien met regelmaat op de internationale vakbeurzen ten toon is gesteld. In dit verband is het - ook op basis van hetgeen Arrben heeft aangevoerd - niet uitgesloten dat bij een professioneel ontwerpster als Manuela Benvenuto, van wie - temeer bij gebreke aan enige betwisting - redelijkerwijs verwacht mag worden dat zij deze beurzen heeft bezocht, de Frame bewust dan wel onbewust in het geheugen is

blijven hangen ter inspiratie van het ontwerpen van de Betta.

4.25. De slotsom is dat Arrben met het (verder) verhandelen van de Betta inbreuk maakt op de auteursrechten van Arco op de Frame.

het gevorderde inbreukverbod

4.26. Uit het vorenstaande vloeit voort dat het gevorderde inbreukverbod zal worden toegewezen als nader in het dictum bepaald. De rechtbank zal het verbod daarbij beperken tot de Frame en tot Nederland, nu het geschil daartoe beperkt is. Het verbod zal algemeen worden gefonnuleerd en behoeft, anders dan Arrben stelt, niet te worden beperkt tot de Betta.

de gevorderde dwangsom

4.27. De rechtbank zal het verbod versterken met een dwangsom als gevorderd. Zij ziet geen aanleiding deze te matigen zoals door Arrben verzocht.

schadeplichtigheid Arrben /toerekenbaarheid

4.28. Uit het vorenstaande volgt dat Arrben jegens Arco aansprakelijk is voor de schade van Arco tengevolge van de inbreuk op haar auteursrechten. Het verweer van Arrben dat deze onrechtmatige daad haar niet kan worden toegerekend is in de kern gevoerd op grond van dezelfde argumenten als verworpen onder 4.23. Dit verweer faalt derhalve evenzeer.

verwijzing naar schadestaat?

4.29. Arco vordert schadevergoeding, nader op te maken bij staat. Zij stelt dat haar schade bestaat uit gederfde winst en geleden verlies vanwege de verkoop van de nabootsing door Arrben. Ter onderbouwing van deze stelling verwijst Arco naar overgelegde verkoopcijfers over de afgelopen jaren waarin een afzettaling zichtbaar is. Arrben voert het verweer dat geen sprake is van enige schade, althans dat de wijze van schadeberekening door Arrben niet duidelijk althans niet juist is. Zij betwist het causaal verband tussen de gestelde afzettaling en de verkoop van de Betta's. Zij weerspreekt dat de Betta in directe concurrentie met de Frame is verkocht en voert aan dat de gestelde omzetzaling hoogst waarschijnlijk aan de mondiale kredietcrisis te wijten is. Arrben heeft ter zitting erkend dat in de periode vanaf 2006 tot en met 2009 in Nederland circa 750 Betta stoelen zijn verkocht, waarvan 742 via Hulshoff (voornoemd).

4.30. De rechtbank is van oordeel dat het verweer van Arrben er niet aan afdoet dat Arco voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat zij mogelijk schade heeft geleden tengevolge van de inbreuk door Arrben op haar auteursrechten op de Frame. De rechtbank heeft onvoldoende aanknopingspunten die schade te berekenen. In die omstandigheden is de vordering tot het vergoeden van schade, nader op te maken bij staat, toewijsbaar. In de schadestaatprocedure kan verder de discussie gevoerd worden welke schade Arco ten gevolge van de verkoop van de Betta stoelen in Nederland heeft geleden.

het gevorderde voorschot

4.31. Arco heeft een voorschot op de schadevergoeding gevorderd van EUR 50.000,-. De rechtbank beschouwt deze vordering als een provisionele vordering op de voet van artikel 223 van het Wetboek van Burgerlijke

Rechtsvordering (Rv) en zal derhalve terzake een incidenteel vonnis wijzen. De provisionele vordering strekt tot toewijzing van een voorschot op hetgeen in de hoofdprocedure wordt gevorderd voor de duur van het geding. Nu Arco niet heeft gesteld dat zij een belang heeft bij de provisionele vordering in de zin dat van haar niet gevegd kan worden dat zij de afloop van de hoofdprocedure afwacht, is niet voldaan aan de voor toewijzing van de provisionele vordering geldende eisen. De provisionele vordering zal reeds hierom worden afgewezen.

slaafse nabootsing?

4.32. Gelet op het feit dat de vorderingen van Arco reeds op basis van haar auteursrecht op de Frame worden toegewezen, kan niet gezegd worden dat zij nog een belang heeft bij de afzonderlijke beoordeling van het beroep dat zij heeft gedaan op slaafse nabootsing.

de gevorderde proceskostenvergoeding

4.33. Voorzover de procedure betrekking heeft op de door Vogtherr ingestelde vorderingen, zal Vogtherr als de in het ongelijk gestelde partij in de kosten van de procedure worden veroordeeld. Deze kosten worden aan de zijde van Arrben tot op heden begroot op nihil.

4.34. Voorzover de procedure betrekking heeft op de door Arco ingestelde vorderingen, zal Arrben als de overwegend in het ongelijk gestelde partij in de kosten van de procedure worden veroordeeld. Arco verzoekt Arrben te veroordelen in de volledige kosten van de procedure ex artikel 1019h Rv. Zij heeft kostenspecificaties overgelegd over de periode vanaf 1 februari 2010 tot en met de zitting tot een bedrag van EUR 8.599,06 inclusief BTW, neerkomend op een bedrag van EUR 7.226,10 exclusief BTW. Arrben verzoekt een eventuele kostenveroordeling te beperken tot de redelijk gemaakte kosten. Nu de gevorderde proceskostenvergoeding het indicietarief voor een eenvoudige bodemprocedure met pleidooi, zijnde EUR 10.000,- exclusief BTW, niet overschrijdt, ziet de rechtbank geen aanleiding tot matiging. Deze vordering zal dus volledig worden toegewezen.

4.35. In het - onder 4.30 genoemde - incident ex artikel 223 Rv zal Arco als de in het ongelijk gestelde partij in de kosten van dit incident worden veroordeeld, aan de zijde van Arrben tot op heden begroot op nihil.

4.36. Bij vonnis in het vrijwaringsincident is de beslissing omtrent de kosten aangehouden tot de eindbeslissing in de hoofdzaak. De rechtbank ziet aanleiding deze kosten te compenseren, in die zin dat partijen de eigen kosten dragen.

5. De beslissing

De rechtbank

in het vrijwaringsincident

5.1. compenseert de kosten van het geding tussen partijen in die zin dat iedere partij de eigen kosten draagt, **in het incident ex artikel 223 Rv**

5.2. wijst het gevorderde voorschot op de schadevergoeding af,

5.3. veroordeelt Arco in de kosten van het geding, aan de zijde van Arrben tot op heden begroot op nihil,

in de hoofdzaak betreffende de vorderingen van Vogtherr

5.4. verklaart Vogherr in zijn vorderingen niet-ontvankelijk,

5.5. veroordeelt Vogherr in de kosten van het geding, aan de zijde van Arrben tot op heden begroot op nihil, **in de hoofdzaak betreffende de vorderingen van Arco**

5.6. gebiedt Arrben om met onmiddellijke ingang na de betekening van dit vonnis in Nederland iedere inbreuk op het auteursrecht op de Frame te staken en gestaakt te houden,

5.7. bepaalt dat Arrben een dwangsom van EUR 10.000,-- verbeurt voor de eerste overtreding van voornoemd verbod, al dan niet gedeeltelijk, en van EUR 5.000,-- voor iedere dag dat de overtreding voortduurt,

5.8. veroordeelt Arrben tot betaling aan Arco van vergoeding terzake van de door Arco geleden schade die het gevolg is van de inbreuk op haar auteursrechten op de Frame, nader op te maken bij staat,

5.9. veroordeelt Arrben in de kosten van dit geding, aan de zijde van Arco tot op heden begroot op EUR 7.226,10,

5.10. verklaart dit vonnis tot zover uitvoerbaar bij voorraad,

5.11. wijst het meer of anders gevorderde af.

Dit vonnis is gewezen door mr. J. Thomas, mr. P.W. van Straalen en mr. P.J. van Bekerem en in het openbaar uitgesproken op 7 juli 2010.
